

วันที่ 25 มิถุนายน 2567

เรื่องที่ 1 : การกำหนดสินค้าและบริการควบคุมตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบรายการสินค้าและบริการ จำนวน 57 รายการ (52 สินค้า 5 บริการ) เป็นสินค้าและบริการควบคุมตามมติคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ (กกร.) ตามที่กระทรวงพาณิชย์ (พณ.) เสนอ

สาระสำคัญ

1. พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 วรรคหนึ่ง บัญญัติให้เพื่อป้องกันการกำหนดราคาซื้อขาย ราคาจำหน่ายหรือการกำหนดเงื่อนไขและวิธีปฏิบัติทางการค้าอันไม่เป็นธรรม กกร. ด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดให้สินค้าหรือบริการใดเป็นสินค้าหรือบริการควบคุมได้ โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบการกำหนดสินค้าและบริการควบคุมในปี 2566 และ 2567 มาแล้ว 3 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 57 รายการ (สินค้า 52 รายการและบริการ 5 รายการ) ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีมีมติ (16 มกราคม 2567) กำหนดให้การกำหนดสินค้าและบริการควบคุมในคราวต่อไป ให้ กกร. พิจารณารวบรวมรายการสินค้าและบริการที่จำเป็นต้องควบคุมทั้งหมดให้ครบถ้วน เพื่อให้สามารถพิจารณากำหนดระยะเวลาการควบคุมสินค้าและบริการทั้งหมดให้สิ้นสุดผลบังคับใช้พร้อมกันและให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยเร็วต่อไปก่อนวันสิ้นสุดผลบังคับใช้ที่ได้กำหนดไว้

2. ที่ผ่านมา กกร. ได้ออกเป็นประกาศเรื่อง การกำหนดสินค้าและบริการควบคุม รวม 3 ฉบับ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ประกาศ	วันที่มีผลบังคับใช้	วันสิ้นสุดผลบังคับใช้
(1) ประกาศ กกร. ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2566 เรื่อง การกำหนดสินค้าและบริการควบคุม (จำนวน 51 รายการ)	1 กรกฎาคม 2566	30 มิถุนายน 2567
(2) ประกาศ กกร. ฉบับที่ 67 พ.ศ. 2566 เรื่อง การกำหนดสินค้าควบคุมเพิ่มเติม (จำนวน 1 รายการ)	31 ตุลาคม 2566	30 ตุลาคม 2567*
(3) ประกาศ กกร. ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2567 เรื่อง การกำหนดสินค้าควบคุมเพิ่มเติม (จำนวน 5 รายการ)	23 มกราคม 2567	30 มิถุนายน 2567
*หมายเหตุ : พณ. แจ้งว่า เพื่อให้สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 16 มกราคม 2567 ในครั้งนี้ ประกาศ กกร. เรื่อง การกำหนดสินค้าและบริการควบคุมได้รวมน้ำตาลทราย ซึ่งตามประกาศ กกร. ฉบับที่ 67 จะสิ้นสุดผลบังคับใช้ภายหลังสินค้าอื่น โดยจะกำหนดวันสิ้นสุดให้เป็นวันเดียวกันกับสินค้าและบริการที่เหลืออีก 56 รายการ ซึ่งอาศัยอำนาจตามมาตรา 24 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542 ที่บัญญัติให้ กกร. พิจารณาทบทวนการใช้อำนาจประกาศกำหนดให้สินค้าหรือบริการใดเป็นสินค้าหรือบริการควบคุมได้น้อยปีละหนึ่งครั้ง หากเห็นว่าภาวะเศรษฐกิจหรือข้อเท็จจริงที่อาศัยเป็นหลักในการพิจารณาใช้อำนาจของ กกร. เปลี่ยนแปลงไปหรือสิ้นสุดลงให้ กกร. ด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีประกาศเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกการใช้อำนาจนั้นโดยไม่ชักช้า		

3. เนื่องจากประกาศ กกร. ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2566 และฉบับที่ 1 พ.ศ. 2567 กำลังจะสิ้นสุดผลบังคับใช้วันที่ 30 มิถุนายน 2567 รวมทั้งเพื่อดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 16 มกราคม 2567 กกร. ในคราวประชุมครั้งที่ 2/2567 เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2567 (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นประธานกรรมการ) จึงได้มีมติเห็นชอบให้คงรายการสินค้าและบริการควบคุม 57 รายการดังกล่าวต่อไปเพื่อให้ กกร. กำหนดมาตรการกำกับดูแลสินค้าและบริการให้มีผลบังคับใช้อย่างต่อเนื่องและสามารถกำกับดูแลสินค้า

และบริการให้มีราคาที่เหมาะสมและมีปริมาณที่เพียงพอต่อความต้องการ รวมทั้งเพื่อป้องกันการกำหนดราคาซื้อ ราคาจำหน่ายหรือการกำหนดเงื่อนไขและวิธีการปฏิบัติทางการค้าอันไม่เป็นธรรม

4. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นชอบตามที่ พณ. เสนอ โดยมีความเห็นเพิ่มเติมว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง รับทราบและปฏิบัติอย่างถูกต้องต่อไปด้วย

รายการสินค้าและบริการควบคุมตามประกาศ กกร. เรื่อง การกำหนดสินค้าและบริการควบคุม จำนวน 3 ฉบับ¹ (ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2566, ฉบับที่ 67 พ.ศ. 2566 และฉบับที่ 1 พ.ศ. 2567) จำนวน 57 รายการ

หมวด	รายการ
สินค้า	
(1) หมวดกระดาษและผลิตภัณฑ์	(1) กระดาษทำลูกฟูก กระดาษเหนียว (2) กระดาษพิมพ์และเขียน (3) เศษกระดาษ และกระดาษที่นำกลับมาใช้ได้อีก*
(2) หมวดผลิตภัณฑ์ขนส่ง	(4) ยางรถจักรยานยนต์ ยางรถยนต์ (5) รถจักรยานยนต์ รถยนต์บรรทุก
(3) หมวดปัจจัยทางการเกษตร	(6) กากดีดีจีเอส ² (7) เครื่องสูบน้ำ (8) ปุ๋ย (9) ยาป้องกันหรือกำจัดศัตรูพืชหรือโรคพืช (10) รถเกี่ยวข้าว (11) รถไถนา (12) หัวอาหารสัตว์ อาหารสัตว์
(4) หมวดผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม	(13) ก๊าซปิโตรเลียมเหลว (14) น้ำมันเชื้อเพลิง
(5) หมวดยารักษาโรคและเวชภัณฑ์	(15) ยารักษาโรค (16) เวชภัณฑ์ เกี่ยวกับการรักษาโรค (17) หน้ากากอนามัย* (18) ผลิตภัณฑ์ที่มีแอลกอฮอล์เป็นส่วนประกอบเพื่อสุขอนามัยสำหรับมือ*
(6) หมวดวัสดุก่อสร้าง	(19) ท่อพีวีซี (20) ปูนซีเมนต์ (21) สายไฟฟ้า (22) เหล็กโครงสร้างรูปพรรณ เหล็กแผ่น เหล็กเส้น
(7) หมวดสินค้าเกษตรที่สำคัญ	(23) ข้าวเปลือก ข้าวสาร (24) ข้าวสาลี ข้าวบาร์เลย์ (25) ข้าวโพด (26) ต้นพันธุ์ ท่อนพันธุ์ มันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ (27) ผลปาล์มน้ำมัน (28) มะพร้าวผลแก่และผลิตภัณฑ์ (29) ยางพารา ได้แก่ น้ำยางสด ยางก้อน เศษยาง น้ำยางข้น ยางแผ่น ยางแท่ง ยางเครพ
(8) หมวดสินค้าอุปโภคและบริโภค	(30) กระดาษชำระ กระดาษเช็ดหน้า (31) แชมพู (32) ผงซักฟอก น้ำยาซักฟอก (33) ผลิตภัณฑ์ล้างจาน (34) ผ้าอนามัย (35) ผ้าอ้อมสำเร็จรูปเด็กและผู้ใหญ่ (36) สบู่ก้อน สบู่เหลว
(9) หมวดอาหาร	(37) กระเทียม (38) ไข่ไก่ (39) ทุเรียน (40) นมผง ผลิตภัณฑ์นมพร้อมบริโภคชนิดเหลว ไม่รวมถึงนมเปรี้ยว (41) น้ำมัน และไขมันที่ได้จากพืชหรือสัตว์ทั้งที่บริโภคได้หรือไม่ได้ (42) แป้งสาลี (43) มังคุด (44) ลำไย (45) สุก ร เนื้อสุกร (46) หอมหัวใหญ่ (47) อาหารสำเร็จรูปบรรจุภาชนะผนึก (48) อาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท (49) ไข่ เนื้อไก่* (50) น้ำตาลทราย**
(10) หมวดอื่น ๆ	(51) เครื่องแบบนักเรียน (52) โยสังเคราะห์ Polypropylene (Spunbond) เพื่อใช้ในการผลิตหน้ากากอนามัย*
บริการ	
	(53) การให้สิทธิในการเผยแพร่งานลิขสิทธิ์เพลงเพื่อการค้า (54) บริการซื้อขายและหรือบริการขนส่งสินค้าสำหรับธุรกิจออนไลน์ (55) บริการทางการเกษตร (56) บริการรักษาพยาบาล บริการทางการแพทย์ และบริการอื่นของสถานพยาบาล เกี่ยวกับการรักษาโรค และ (57) บริการรับชำระเงิน ณ จุดบริการ

หมายเหตุ : *เพิ่มเติมตามประกาศ กกร. ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2567 จำนวน 5 รายการ

** เพิ่มเติมตามประกาศ กกร. ฉบับที่ 67 พ.ศ. 2566 จำนวน 1 รายการ

¹ ประกาศ กกร. เรื่อง การกำหนดสินค้าและบริการควบคุม จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่

- (1) ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2566 จำนวน 51 รายการ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2566
- (2) ฉบับที่ 67 พ.ศ. 2566 จำนวน 1 รายการ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2566
- (3) ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2567 จำนวน 5 รายการ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 16 มกราคม 2567

² กากดีดจีเอส (DDGs : Distillers Dried Grains) คือ ส่วนที่เหลือจากการผลิตเอทานอล โดยการหมักเมล็ดธัญพืช ได้แก่ ข้าวโพด ข้าวไรย์ ข้าวฟ่าง ข้าวสาลี ข้าวบาร์เลย์ โดยการกลั่นแยกเอาเอทานอลออกไปแล้วนำกากที่เหลือไปทำให้แห้ง มีโปรตีนสูง ใช้เป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์ทดแทนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และวัตถุดิบอื่น ๆ

เรื่องที่ 2 : รายงานผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2566 เรื่อง มาตรการแก้ไขปัญหามลพิษ PM_{2.5} ปี 2567 และกลไกการบริหารจัดการ

คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบและเห็นชอบตามที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) เสนอ ดังนี้

1. รับทราบผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2566 ของสำนักงาน ก.พ.ร. โดยจังหวัดเป้าหมายที่สามารถกำหนดให้มีการประเมินตัวชี้วัดค่าเฉลี่ยรายปีของปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5}) ตามตัวชี้วัดขับเคลื่อนการบูรณาการร่วมกัน (Joint KPIs) ประเด็นที่ 5 การลดปริมาณฝุ่นละออง PM_{2.5} ได้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำนวนทั้งสิ้น 39 จังหวัด และจังหวัดเป้าหมายที่ยังมีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะนำมากำหนดเป็นค่าเป้าหมายเนื่องจากมีการติดตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศ¹ ในระหว่างปี หรือยังไม่มี การติดตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศ ซึ่งจะนำมากำหนดให้มีการประเมินตัวชี้วัดในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จำนวน 15 จังหวัด

2. เห็นชอบข้อเสนอแนะโดยมอบหมายให้กรมควบคุมมลพิษดำเนินการติดตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศเพิ่มเติม สำหรับจังหวัดที่ยังไม่มี การติดตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศให้แล้วเสร็จในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดค่าเป้าหมายสำหรับใช้ประเมินในปีถัดไป

และให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงาน ก.พ.ร. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับความเห็นของกระทรวงมหาดไทย สำนักงานประมาณและสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

สาระสำคัญของเรื่อง

ก.พ.ร. รายงานว่า สำนักงาน ก.พ.ร. ในฐานะฝ่ายเลขานุการ ก.พ.ร. ได้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี (19 ธันวาคม 2566) ซึ่ง ก.พ.ร. ในการประชุม ครั้งที่ 2/2567 เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2567 ได้พิจารณาเกี่ยวกับการกำหนดให้การลดหรือการควบคุมปริมาณการปล่อยมลพิษทางอากาศ (PM_{2.5}) เป็นตัวชี้วัด (KPIs) ที่สำคัญของแต่ละจังหวัด โดยนำมาตรการแก้ไขปัญหามลพิษ PM_{2.5} ปี 2567 ของ ทส. ที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ (19 ธันวาคม 2566) มาเป็นกรอบในการพิจารณา สรุปได้ ดังนี้

1. จังหวัดเป้าหมายตามมาตรการฯ ที่สามารถกำหนดให้มีการประเมินตัวชี้วัดค่าเฉลี่ยรายปีของปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5}) ตาม Joint KPIs ภายใต้ Agenda ประเด็นที่ 5 การลดปริมาณฝุ่นละออง PM_{2.5} ได้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำนวน 39 จังหวัด โดยแบ่งเป็น

1.1 จังหวัดเป้าหมายที่ดำเนินการกำหนดเป็นตัวชี้วัดอยู่แล้ว² จำนวน 16 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน พะเยา แพร่ น่าน ตาก พิษณุโลก นครสวรรค์ นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร และนครปฐม

1.2 จังหวัดเป้าหมายที่จะกำหนดให้มีตัวชี้วัดในการประเมินเพิ่มเติม³ จำนวน 23 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สระบุรี ราชบุรี กาญจนบุรี สมุทรสงคราม สุพรรณบุรี ขอนแก่น นครราชสีมา เลย หนองคาย อุบลราชธานี นครพนม เพชรบูรณ์ สุโขทัย อุตรดิตถ์ กำแพงเพชร พิจิตร อุทัยธานี ลพบุรี บุรีรัมย์ มุกดาหาร สกลนคร และอุดรธานี

2. จังหวัดเป้าหมายที่จะนำมากำหนดให้มีการประเมินตัวชี้วัดดังกล่าวในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จำนวน 15 จังหวัด เนื่องจากการติดตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศในระหว่างปี 2567 ทำให้มีข้อมูลไม่ครบรอบปีที่จะนำมาใช้ในการประเมินตามตัวชี้วัดค่าเฉลี่ยรายปีของปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5}) หรือยังไม่มีติดตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศ ดังนี้

2.1 จังหวัดเป้าหมายที่มีสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศแล้วแต่ข้อมูลยังไม่เพียงพอ จำนวน 9 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชัยภูมิ สิงห์บุรี นครนายก บึงกาฬ กาฬสินธุ์ ยโสธร อำนาจเจริญ สุรินทร์ และ ศรีสะเกษ

2.2 จังหวัดเป้าหมายที่ยังไม่มีสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศ จำนวน 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชัยนาท อ่างทอง เพชรบุรี มหาสารคาม ร้อยเอ็ด และหนองบัวลำภู

3. ข้อเสนอแนะให้กรมควบคุมมลพิษติดตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศสำหรับจังหวัดที่ยังไม่มีติดตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศให้แล้วเสร็จในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดค่าเป้าหมายสำหรับใช้ประเมินในปีถัดไป

4. ประโยชน์ของการจัดการเพื่อดูแลปัญหาเรื่องฝุ่นพิษ PM_{2.5} ในพื้นที่จังหวัดจะช่วยลดต้นทุนการสร้างความเสียหายต่อคุณภาพดิน น้ำ และการเติบโตของสิ่งมีชีวิตในป่า รวมทั้งความหลากหลายด้านชีวภาพ ซึ่งสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมาย IGNITE THAILAND⁴ ของรัฐบาลในวิสัยทัศน์ที่ 3 ศูนย์กลางอาหาร (Agriculture & Food Hub) ในการยกระดับเกษตรกรรมส่งเสริมเกษตรกรไทยให้มีรายได้มากขึ้น 3-4 เท่า พร้อมทั้งจะเข้าสู่การเป็นครัวของโลก รวมทั้งจะช่วยลดผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดจากปัญหาฝุ่น PM_{2.5} เช่น ค่าเสียโอกาสด้านการท่องเที่ยวที่เกิดจากการชะลอตัวของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติและชาวไทย ค่าเสียโอกาสที่เกิดจากปัญหาสุขภาพจากการรักษาผู้ป่วยโรคภูมิแพ้ระบบทางเดินหายใจ หรือค่าใช้จ่ายในการป้องกันมลพิษและการสวมใส่หน้ากากอนามัย ซึ่งอาจสร้างความเสียหายโดยรวมถึง 5,500-10,000 ล้านบาทต่อปี

¹ สถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศ คือ อุปกรณ์สำหรับตรวจวัดและวิเคราะห์สภาพและคุณภาพอากาศที่สามารถตรวจวัดมลพิษที่ปนเปื้อนในอากาศได้ตลอดทุกช่วงเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ

² สำนักงาน ก.พ.ร. แจ้งว่า จังหวัดดังกล่าวได้กำหนดให้ตัวชี้วัดค่าเฉลี่ยรายปีของปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM_{2.5}) เป็นตัวชี้วัดระดับจังหวัดเพื่อใช้ในการประเมินตามกรอบแนวทางการประเมินส่วนราชการตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการและจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 อยู่แล้ว

³ สำนักงาน ก.พ.ร. แจ้งว่า จังหวัดดังกล่าวมีสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศอยู่แล้วแต่ที่ผ่านมายังไม่ได้กำหนดเป็นตัวชี้วัดระดับจังหวัดเพื่อใช้ในการประเมินตามกรอบแนวทางการประเมินส่วนราชการฯ เนื่องจากสำนักงาน ก.พ.ร. จะพิจารณากำหนดตัวชี้วัดในจังหวัดที่มีแนวโน้มสถานการณ์ฝุ่นละออง PM_{2.5} สูงมาก่อนเป็นลำดับแรก

⁴ เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2567 นายกรัฐมนตรีประกาศวิสัยทัศน์ “IGNITE THAILAND: จุดพลัง รวมใจ ไทยต้องเป็นหนึ่ง” มุ่งเป้าพัฒนาประเทศไทยให้กลายเป็นศูนย์กลางเมืองแห่งอุตสาหกรรมระดับโลก ขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยสู่อนาคตที่ยั่งยืน จำนวน 8 วิสัยทัศน์ (1) ศูนย์กลางเมืองท่องเที่ยว (2) ศูนย์กลางด้านการแพทย์และสุขภาพ (3) ศูนย์กลางอาหาร (4) ศูนย์กลางการบิน (5) ศูนย์กลางขนส่งของภูมิภาค (6) ศูนย์กลางผลิตยานยนต์แห่งอนาคต (7) ศูนย์กลางเศรษฐกิจดิจิทัลและ (8) ศูนย์กลางทางการเงิน

เรื่องที่ 3 : รายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) ประจำปี พ.ศ. 2566

คณะรัฐมนตรีรับทราบรายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) ประจำปี พ.ศ. 2566 ตามที่กระทรวงการคลัง (กค.) เสนอและให้ กนง. รับความเห็นเพิ่มเติมของ กค. ไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

โดย กค. มีความเห็นเพิ่มเติมว่า เนื่องจากเศรษฐกิจไทยยังคงมีปัจจัยเสี่ยงที่ยังต้องมีการติดตามอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจเป็นแรงกดดันต่อแนวโน้มการฟื้นตัวของภาคเศรษฐกิจ โดยเฉพาะต้นทุนทางการเงินของภาคเอกชนที่สูงขึ้นจากอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ปรับเพิ่มขึ้นตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2565 จากร้อยละ 0.50 มาอยู่ที่ร้อยละ 2.50 ในปัจจุบัน¹ รวมถึงความเปราะบางที่เกิดจากภาระหนี้และความสามารถในการชำระหนี้ของภาคครัวเรือนและผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาแนวโน้มเศรษฐกิจและอัตราดอกเบี้ยของต่างประเทศพบว่าหลายประเทศมีทิศทางที่จะดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายมากขึ้น โดยมีการปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายเพื่อส่งเสริมการเติบโตของเศรษฐกิจควบคู่กับนโยบายการคลัง ดังนั้น กนง. ควรคำนึงถึงปัจจัยเสี่ยงดังกล่าวในการพิจารณาดำเนินนโยบายการเงินในระยะต่อไป ทั้งนี้ เพื่อให้ทิศทางการส่งผ่านนโยบายการเงินสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและผลักดันให้เศรษฐกิจไทยฟื้นตัวได้อย่างต่อเนื่อง

สาระสำคัญของเรื่อง

กค. รายงานว่า ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้เสนอรายงานผลการดำเนินงานของ กนง. ประจำปี พ.ศ. 2566 ซึ่งมีรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

1. เป้าหมายนโยบายการเงินสำหรับปี 2566 คณะรัฐมนตรีมีมติ (27 ธันวาคม 2565) อนุมัติให้ใช้อัตราเงินเฟ้อทั่วไปในช่วงร้อยละ 1-3 เป็นเป้าหมายนโยบายการเงินด้านเสถียรภาพราคาสำหรับระยะปานกลาง ตามข้อตกลงร่วมกันระหว่าง กนง. และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ซึ่งเป้าหมายในช่วงดังกล่าวมีความเหมาะสมภายใต้บริบทที่อัตราเงินเฟ้อมีความไม่แน่นอนสูง และมีความยืดหยุ่นเพียงพอสำหรับรองรับความผันผวนของอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในระยะปานกลางและเอื้อให้ดำเนินนโยบายการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ภาวะและแนวโน้มเศรษฐกิจ เงินเฟ้อ และเสถียรภาพระบบการเงินในช่วงครึ่งปีหลังของปี 2566

2.1 ภาวะเศรษฐกิจและแนวโน้ม : เศรษฐกิจไทยขยายตัวในอัตราที่ชะลอลงโดยมีแรงขับเคลื่อนจากการบริโภคภาคเอกชนที่ขยายตัวโดยเฉพาะการใช้จ่ายในหมวดบริการ สำหรับภาคการท่องเที่ยวฟื้นตัวต่อเนื่องตามจำนวนนักท่องเที่ยว แต่การใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อคนปรับลดลงจากจำนวนวันพักที่ลดลงและสัดส่วนนักท่องเที่ยวระยะสั้นที่เพิ่มขึ้น ขณะที่ภาคการส่งออกสินค้ายังคงฟื้นตัวช้าตามทิศทางการค้าโลกและวัฏจักรอิเล็กทรอนิกส์โลก (ความต้องการสินค้าอิเล็กทรอนิกส์) ซึ่งทำให้ภาคการผลิตขยายตัวต่ำกว่าคาด อย่างไรก็ดี กนง. ประเมินว่าเศรษฐกิจไทยในปี 2567 และ 2568 มีแนวโน้มขยายตัวขึ้นจากปี 2566 โดยมีแรงส่งสำคัญจากภาคการท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มฟื้นตัวต่อเนื่อง การบริโภคภาคเอกชนที่ได้รับแรงสนับสนุนจากการจ้างงานและรายได้แรงงานที่ปรับดีขึ้น ประกอบกับภาคการส่งออกสินค้าและภาคการผลิตที่จะกลับมาขยายตัวตามอุปสงค์ต่างประเทศที่มีแนวโน้มขยายตัวตามเศรษฐกิจโลกและการกลับมาของวัฏจักรอิเล็กทรอนิกส์โลก

2.2 ภาวะเงินเฟ้อและแนวโน้ม : อัตราเงินเฟ้อทั่วไป (อัตราเงินเฟ้อที่ครอบคลุมทุกหมวดสินค้าและบริการที่ใช้บริโภคทั่วไป) เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ -0.01 ซึ่งปรับลดลงจากช่วงครึ่งแรกของปี 2566 ที่เฉลี่ยร้อยละ 2.5 จากราคาอาหารสดที่ลดลง ประกอบกับมาตรการช่วยเหลือค่าครองชีพของภาครัฐ อาทิ มาตรการลดค่าไฟฟ้าและราคาน้ำมันดีเซล ด้านอัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน (อัตราเงินเฟ้อที่หักราคาสินค้าในหมวดอาหารสดและพลังงานออก) เฉลี่ยครึ่งหลังของปี 2566 อยู่ที่ร้อยละ 0.7 ลดลงจากช่วงครึ่งแรกของปี 2566 ที่เฉลี่ยร้อยละ 1.9 สำหรับในระยะต่อไป กนง. ประเมินว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปมีแนวโน้มทยอยปรับเพิ่มขึ้นจากปัจจุบัน และคาดว่าจะเริ่มกลับมาเคลื่อนไหวอยู่ในกรอบเป้าหมายในช่วงครึ่งหลังของปี 2567

จากแรงกดดันเงินเพื่อดำเนินอุปทานที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ขณะที่อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานมีแนวโน้มทรงตัวตามการขยายตัวของอุปสงค์ในประเทศ

2.3 เสถียรภาพระบบการเงินและภาวะการเงิน : ระบบการเงินโดยรวมมีเสถียรภาพแต่ต้องติดตามพัฒนาการของคุณภาพสินเชื่อที่อาจได้รับแรงกดดันจากความสามารถในการชำระหนี้ที่ลดลงของผู้ประกอบการ SMEs และครัวเรือนบางส่วนที่ยังเปราะบางจากภาระหนี้ที่สูงขึ้นและรายได้ที่ฟื้นตัวช้า รวมถึงติดตามความสามารถในการระดมทุนของภาคธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูง แต่ระบบธนาคารพาณิชย์และตลาดการเงินยังสามารถทำหน้าที่ตัวกลางจัดสรรสภาพคล่องเพื่อสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจได้สำหรับภาวะการเงินโดยรวมตึงตัวขึ้นเล็กน้อย โดยต้นทุนการกู้ยืมของภาคเอกชนมีแนวโน้มสูงขึ้นตามการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบาย อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ในระยะต่อไป กนง. ประเมินว่าสินเชื่อภาคเอกชนจะฟื้นตัวสอดคล้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

3. การดำเนินนโยบายการเงิน

3.1 การดำเนินนโยบายอัตราดอกเบี้ย : กนง. มีมติ (2 สิงหาคม 2566 และ 27 กันยายน 2566) ให้ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายอยู่ที่ร้อยละ 2.5 และคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายมาจนถึงสิ้นปี 2566 โดยอัตราดอกเบี้ยที่เริ่มทยอยปรับขึ้นตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2565 ช่วยป้องกันไม่ให้อัตราเงินเฟ้อที่สูงขึ้นจากราคาน้ำมันและปัจจัยด้านอุปทานส่งผลต่อเนื่องไปยังราคาสินค้าและบริการในวงกว้าง รวมถึงช่วยป้องกันการสะสมความไม่สมดุลทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นจากอัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในระดับต่ำเป็นเวลานาน และช่วยให้กรอบนโยบายการเงินมีขีดความสามารถเพียงพอในการรองรับความไม่แน่นอนในระยะข้างหน้า

3.2 การดำเนินนโยบายอัตราแลกเปลี่ยน : ค่าเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐอ่อนค่าในไตรมาสที่ 3 ปี 2566 โดยส่วนหนึ่งมาจากการคาดการณ์ของนักลงทุนว่าธนาคารกลางสหรัฐอเมริกาคงคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ระดับเข้มงวดยาวนานขึ้น ส่วนในไตรมาสที่ 4 ของปี 2566 ค่าเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐแข็งค่าขึ้นหลังธนาคารกลางสหรัฐอเมริกาสิ้นสุดการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ทั้งนี้ กนง. เห็นควรให้ติดตามพัฒนาการในตลาดการเงินและความผันผวนในตลาดอัตราแลกเปลี่ยนอย่างใกล้ชิด รวมทั้งผลักดันการสร้างระบบนิเวศใหม่ของตลาดอัตราแลกเปลี่ยนอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงครึ่งหลังของปี 2566 ธปท. ได้ผ่อนคลายหลักเกณฑ์การทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินบาทของผู้มีถิ่นที่อยู่นอกประเทศกับสถาบันการเงินในประเทศเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มความคล่องตัวและลดภาระด้านเอกสารหลักฐานให้ผู้ประกอบการต่างประเทศที่มีการค้าการลงทุนกับประเทศไทย

3.3 การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการรักษาเสถียรภาพระบบการเงิน : กนง. ได้สนับสนุนมาตรการแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือนอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะมาตรการการให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบและเป็นธรรมที่สนับสนุนให้ผู้ให้บริการทางการเงินต้องให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบและเป็นธรรมแก่ลูกหนี้ตลอดวงจรหนี้ รวมถึงการดูแลหนี้เรื้อรัง นอกจากนี้ ยังสนับสนุนแนวทางการดูแลหนี้ครัวเรือนเพิ่มเติมที่จะดำเนินการควบคู่ไปด้วยในอนาคต ทั้งนี้ กนง. ได้ประชุมร่วมกับคณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงินเพื่อติดตามและประเมินเสถียรภาพระบบการเงินไทยอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนการฟื้นตัวของภาคเศรษฐกิจจริง (Real Sector) และดูแลความเสี่ยงด้านเสถียรภาพระบบการเงินของไทย

¹ ในคราวประชุม กนง. เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2567 กนง. มีมติให้คงอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ร้อยละ 2.50 ต่อปี

เรื่องที่ 4 : ขออนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 งบกลาง รายการเงินสำรองจ่าย เพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เพื่อดำเนินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในช่วงฤดูฝน ปี 2567 และการกักเก็บน้ำเพื่อฤดูแล้ง ปี 2567/2568

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อฉุกเฉินหรือจำเป็น ภายใต้กรอบวงเงิน 7,606.4972 ล้านบาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อรองรับสถานการณ์ในช่วงฤดูฝน ปี 2567 และการกักเก็บน้ำเพื่อฤดูแล้ง ปี 2567/2568 จำนวน 2,668 รายการ ตามที่สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) เสนอ โดยรายละเอียดของแผนการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

สาระสำคัญและข้อเท็จจริง

1. ในคราวการประชุมคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) ครั้งที่ 1/2567 เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2567 ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (นายสมศักดิ์ เทพสุทิน) เป็นประธานการประชุม ได้มีมติเห็นชอบมาตรการรองรับฤดูฝน ปี 2567 จำนวน 10 มาตรการ และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในช่วงฤดูฝน ปี 2567 และการกักเก็บน้ำเพื่อฤดูแล้ง ปี 2567/2568 และมอบอำนาจให้ประธาน กนช. เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบรายละเอียดแผนงานภายใต้โครงการฯ เพื่อให้การเตรียมความพร้อมรองรับสถานการณ์เป็นไปอย่างทันทั่วถึง โดยที่มาตรการรองรับฤดูฝน ปี 2567 ประกอบด้วย 1) คาดการณ์ชี้เป้าและแจ้งเตือนพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วมและพื้นที่เสี่ยงฝนทิ้งช่วง 2) ทบทวน ปรับปรุงเกณฑ์บริหารจัดการน้ำในแหล่งน้ำ อาคารควบคุมบังคับน้ำอย่างบูรณาการในระบบลุ่มน้ำและกลุ่มลุ่มน้ำ 3) เตรียมความพร้อมเครื่องจักรเครื่องมือ อาคารชลศาสตร์ ระบบระบายน้ำ ไทโรมาตร บุคลากรประจำพื้นที่เสี่ยง และศูนย์อพยพให้สามารถรองรับสถานการณ์ในช่วงน้ำหลากและฝนทิ้งช่วง 4) ตรวจสอบและติดตามความมั่นคงปลอดภัย คันกั้นน้ำ ทำนบ พันจันน้ำ 5) เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำของทางน้ำอย่างเป็นระบบ 6) ชักซ้อมแผนเผชิญเหตุ ตั้งศูนย์ส่วนหน้าก่อนเกิดภัย และฟื้นฟูสภาพให้กลับสู่สภาพปกติ 7) เร่งพัฒนาและเก็บกักน้ำในแหล่งน้ำทุกประเภทในช่วงฤดูฝน 8) สร้างความเข้มแข็ง เครือข่ายภาคประชาชนในการให้ข้อมูลสถานการณ์ 9) สร้างการรับรู้ ศูนย์บริการข้อมูลสถานการณ์น้ำ และประชาสัมพันธ์ และ 10) ติดตามประเมินผล ปรับมาตรการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ภัย ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติรับทราบและเห็นชอบมาตรการและโครงการดังกล่าวข้างต้นแล้ว เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2567

2. สทนช. ได้บูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรการรองรับฤดูฝน ปี 2567 จำนวน 10 มาตรการ ภายใต้โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในช่วงฤดูฝน ปี 2567 และการกักเก็บน้ำเพื่อฤดูแล้ง ปี 2567/2568 โดยได้แจ้งให้หน่วยงานเสนอแผนงานโครงการที่มีความจำเป็นเร่งด่วนสอดคล้องกับโครงการเพิ่มประสิทธิภาพฯ ซึ่งแผนงานโครงการข้างต้นได้ผ่านการพิจารณาความเหมาะสมจากคณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด และคณะกรรมการลุ่มน้ำตลอดจนจัดลำดับความสำคัญของแผนงานโครงการแล้วตามลำดับ ทั้งนี้ รัฐมนตรีเจ้าสังกัดได้พิจารณาให้ความเห็นชอบด้วยแล้ว ต่อมา สทนช. ได้ดำเนินการรวบรวม ตรวจสอบ และกลั่นกรองแผนงานโครงการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด พบว่ามีแผนงานโครงการที่ต้องดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อรองรับสถานการณ์ในช่วงฤดูฝนปี 2567 และการกักเก็บน้ำเพื่อฤดูแล้ง ปี 2567/2568 ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถบรรเทาและป้องกันความเสียหายจากอุทกภัยและภัยแล้งจำนวน 14,671 รายการ ในกรอบวงเงินงบประมาณ 36,681.7028 ล้านบาท ซึ่งที่ประชุม กนช. โดยมีรองนายกรัฐมนตรี (นายภูมิธรรม เวชยชัย) เป็นประธาน ได้เห็นชอบแล้วเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2567

3. นายกรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบในหลักการให้หน่วยงานรับงบประมาณ ดำเนินการตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อรองรับสถานการณ์ในช่วงฤดูฝน ปี 2567 และการกักเก็บน้ำเพื่อฤดูแล้ง ปี 2567/2568 จำนวน 4 กระทรวง 9 หน่วยงาน จำนวน 2,668 รายการ ภายในวงเงินงบประมาณ 7,606.4972 ล้านบาท โดยให้ใช้จ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.

2567 งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น สามารถจำแนกตามกระทรวงและหน่วยงาน ได้ดังนี้

ลำดับ	กระทรวง/หน่วยงาน	จำนวน (โครงการ)	วงเงิน (ล้านบาท)
	รวมทั้งสิ้น	2,668	7,606.4972
1	กระทรวงมหาดไทย	2,035	2,341.6364
1.1	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	963	1,514.7309
	องค์การบริหารส่วนตำบล	839	1,303.9304
	เทศบาลตำบล	124	210.8005
1.2	องค์การบริหารส่วนจังหวัด	1,034	766.8959
1.3	เทศบาลตำบล	3	35.0500
1.4	จังหวัด	35	24.9596
2	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	399	2,276.0510
2.1	กรมชลประทาน	399	2,276.0510
3	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	233	2,987.2831
3.1	กรมทรัพยากรน้ำ	115	2,492.1763
3.2	กรมทรัพยากรน้ำบาดาล	118	495.1068
4	กระทรวงคมนาคม	1	1.5267
4.1	กรมเจ้าท่า	1	1.5267

4. สททช. ได้ดำเนินการจัดทำรายละเอียดข้อมูลที่หน่วยงานของรัฐต้องเสนอพร้อมกับการขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรี ตามมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มาด้วยแล้ว ภายใต้กรอบวงเงินที่นายกรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบไว้แล้วและจะแจ้งให้หน่วยรับงบประมาณเร่งรัดดำเนินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อรองรับสถานการณ์ในช่วงฤดูฝน ปี 2567 และการกักเก็บน้ำเพื่อฤดูแล้ง ปี 2567/2568 ให้เป็นไปตามความเห็นของสำนักงบประมาณให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด รวมถึงให้เป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หนังสือเวียน มติ คณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมาตรฐานของทางราชการให้ถูกต้องครบถ้วนในทุกขั้นตอน เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของทางราชการและประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับเป็นสำคัญต่อไป

ประโยชน์และผลกระทบ

เมื่อดำเนินโครงการแล้วเสร็จจะมีพื้นที่รับประโยชน์ประมาณ 125,113 ไร่ มีปริมาณน้ำเพิ่มขึ้นประมาณ 114.56 ล้านลูกบาศก์เมตร ประชาชนได้รับประโยชน์ประมาณ 67,470 ครอบครัว และสามารถกำจัดผักตบชวา/วัชพืชน้ำได้ประมาณ 0.1463 ล้านตัน รวมถึงสามารถซ่อมแซม/ปรับปรุงอาคารชลศาสตร์ให้สามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ จำนวน 444 แห่ง

ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2567 งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เพื่อดำเนินการตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อรองรับสถานการณ์ในช่วงฤดูฝนปี 2567 และการกักเก็บน้ำเพื่อฤดูแล้ง ปี 2567/2568 จำนวน 4 กระทรวง 9 หน่วยงาน จำนวน 2,668 รายการ ภายในกรอบงบประมาณ 7,606.4972 ล้านบาท

เรื่องที่ 5 : โครงการสนับสนุนยุลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ภายใต้มาตรการ

ช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2567/68

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการโครงการสนับสนุนยุลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ภายใต้มาตรการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2567/68 (โครงการฯ) วงเงินงบประมาณรวมทั้งสิ้น 29,980.17 ล้านบาท ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) เสนอ โดยในส่วนของแหล่งเงิน/งบประมาณ ให้เป็นไปตามความเห็นของกระทรวงการคลังและสำนักงบประมาณ

สาระสำคัญ

คณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ (นบข.) ในคราวประชุมครั้งที่ 2/2567 เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2567 มีมติเห็นชอบโครงการสนับสนุนยุลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ภายใต้มาตรการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2567/68 (โครงการฯ) และมอบหมายให้ กษ. โดยกรมการข้าว จัดทำข้อมูลเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีเห็นชอบโครงการฯ และงบประมาณต่อไป ซึ่งโครงการดังกล่าวช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกข้าวตามความต้องการของเกษตรกรแบบมีส่วนร่วม โดยให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวสมทบค่าปุ๋ยและชีวภัณฑ์ในลักษณะ “ปุ๋ยและชีวภัณฑ์คนละครึ่ง” เพื่อพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกข้าวให้เข้มแข็งและเกิดความยั่งยืนและลดภาระการเงินการคลังของประเทศ โดยมีรายละเอียดการดำเนินโครงการฯ ดังนี้

หัวข้อ	รายละเอียด
วัตถุประสงค์	(1) เพื่อช่วยเหลือค่าใช้จ่ายปัจจัยการผลิตในการลดต้นทุนการผลิตข้าวแก่เกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2567/68 (2) เพิ่มผลผลิตข้าวด้วยการใช้ปุ๋ยและสารชีวภัณฑ์ในนาข้าวในสูตรและอัตราที่เหมาะสมตามนิเวศน์และสภาพพื้นที่ สร้างเสริมการมีส่วนร่วมในการใช้ปัจจัยการผลิตข้าวอย่างมีประสิทธิภาพ (3) สนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลในการเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าว เป็น 3 เท่าในระยะเวลา 4 ปี
กลุ่มเป้าหมาย	เกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2567/68 ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร ประมาณ 4.68 ล้านครัวเรือน (เกษตรกรที่ปลูกข้าวทั่วไปประมาณ 4.48 ล้านครัวเรือน พื้นที่ 54 ล้านไร่ และเกษตรกรที่ปลูกข้าวอินทรีย์ประมาณ 2 แสนครัวเรือน พื้นที่ 1.20 ล้านไร่) ทั้งนี้ ลูกค้า ธ.ก.ส. ที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้สามารถเข้าร่วมโครงการได้
ระยะเวลาดำเนินโครงการฯ	ตั้งแต่วันที่ 15 กรกฎาคม 2567 – 31 พฤษภาคม 2568
วิธีการดำเนินการและเงื่อนไขโครงการฯ	(1) สนับสนุนปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ และชีวภัณฑ์ในราคาครึ่งหนึ่ง (เกษตรกรชำระเงินค่าปุ๋ยและชีวภัณฑ์ครึ่งหนึ่ง และรัฐบาลสมทบค่าปุ๋ยและชีวภัณฑ์อีกครึ่งหนึ่ง) ไม่เกินครัวเรือนละ 500 บาทต่อไร่ ไม่เกิน 20 ไร่ หรือไม่เกิน 10,000 บาท ตามราคาปุ๋ยที่จ่ายจริง รวมมูลค่าปุ๋ยไม่เกิน 20,000 บาท ทั้งนี้ ปุ๋ยที่เข้าร่วมโครงการต้องเป็นปุ๋ยที่ได้รับการขึ้นทะเบียน หรือหนังสือสำคัญรับแจ้งถูกต้องตามพระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และชีวภัณฑ์ต้องได้รับการขึ้นทะเบียนถูกต้องตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (2) เกษตรกร 1 ครัวเรือน มีพื้นที่ปลูกหลายพื้นที่ ใช้สิทธิ์รวมได้ ไม่เกิน 20 ไร่ และไม่ซ้ำซ้อน ตามที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2567/68 กับกรมส่งเสริมการเกษตร (3) เกษตรกรต้องนำไปใช้จริง ห้ามนำไปจำหน่าย แจกจ่ายให้บุคคลอื่น (4) สหกรณ์การเกษตรต้องส่งมอบปุ๋ยและชีวภัณฑ์ให้เกษตรกรไปแล้วเสร็จภายใน 30 วัน โดยหากเกษตรกรยังไม่ได้รับปุ๋ยและชีวภัณฑ์ ธ.ก.ส. จะคืนเงินที่เกษตรกรชำระทั้งหมดให้เกษตรกร

ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการฯ	(1) กรมส่งเสริมการเกษตรขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2567/68 (2) กรมการข้าวประกาศรับสมัครคัดเลือกผู้ประกอบการปุ๋ยและชีวภัณฑ์ในประเทศ ทำข้อตกลงกับผู้ประกอบการปุ๋ยและชีวภัณฑ์จำหน่ายแต่ละสูตรปุ๋ยราคาเดียวกัน ไม่เกินราคาควบคุม ราคาจำหน่ายชีวภัณฑ์ตามราคาควบคุมและกรมการข้าว โดยคณะทำงานกำหนดราคาควบคุมปุ๋ยและชีวภัณฑ์ของโครงการฯ เป็นผู้พิจารณาราคาปุ๋ย โดยอ้างอิงจากราคาท้องตลาดราคาหน้าโรงงาน และราคาขายปลีก (3) กรมส่งเสริมสหกรณ์รับสมัครคัดเลือกสหกรณ์การเกษตรเข้าร่วมโครงการฯ (4) สหกรณ์การเกษตรเลือกผู้ประกอบการปุ๋ยและชีวภัณฑ์ที่กรมการข้าวคัดเลือกไว้ให้เป็นผู้จัดหาปุ๋ยและชีวภัณฑ์ (5) ธ.ก.ส. กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว พัฒนาระบบข้อมูลโครงการ Application (6) เกษตรกรผู้ปลูกข้าวขอใช้สิทธิตามระบบข้อมูลโครงการฯ ผ่าน Application ของ ธ.ก.ส. (7) เกษตรกรชำระเงินสมทบค่าปุ๋ยและชีวภัณฑ์ตามที่แจ้งความประสงค์ (8) สหกรณ์การเกษตรตรวจสอบการใช้สิทธิผ่าน Application เพื่อข้อมูลความต้องการปุ๋ยและชีวภัณฑ์ ปริมาณ สูตร และวัน เวลาการรับปุ๋ยและชีวภัณฑ์และแจ้งผู้ประกอบการปุ๋ยและชีวภัณฑ์ (9) ผู้ประกอบการปุ๋ยและชีวภัณฑ์ส่งปุ๋ยและชีวภัณฑ์ให้สหกรณ์การเกษตรเพื่อให้สหกรณ์การเกษตรส่งต่อปุ๋ยและชีวภัณฑ์ให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกข้าว ณ สถานที่ และเวลาตามแผนการส่งมอบปุ๋ยและชีวภัณฑ์ (10) กรมวิชาการเกษตรตรวจสอบคุณภาพปุ๋ยและชีวภัณฑ์ตามโครงการของแต่ละผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ (11) เกษตรกรผู้ปลูกข้าวรับปุ๋ยและชีวภัณฑ์ ณ จุดส่งมอบ ภายในระยะเวลาตามแผนส่งมอบปุ๋ยและชีวภัณฑ์ (12) สหกรณ์การเกษตรสรุปข้อมูลการกระจายปุ๋ยและชีวภัณฑ์ของเกษตรกรผ่านระบบ และตรวจสอบวงเงินค่าปุ๋ยและชีวภัณฑ์แจ้ง ธ.ก.ส. (13) ธ.ก.ส. จ่ายเงินให้สหกรณ์การเกษตร และสหกรณ์การเกษตรจ่ายเงินให้ผู้ประกอบการปุ๋ยและชีวภัณฑ์				
ปุ๋ยที่ขึ้นทะเบียนสำหรับนาข้าวภายใต้โครงการฯ	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ เลือกรับการสนับสนุนปุ๋ยที่ขึ้นทะเบียนสำหรับนาข้าวจำนวน 16 รายการ ดังนี้ (1) ปุ๋ยสูตร 25-7-14 (2) ปุ๋ยสูตร 20-8-20 (3) ปุ๋ยสูตร 20-10-12 (4) ปุ๋ยสูตร 30-3-3 (5) ปุ๋ยยูเรีย 46-0-0 (6) ปุ๋ยสูตร 18-12-6 (7) ปุ๋ยสูตร 16-8-8 (8) ปุ๋ยสูตร 16-12-8 (9) ปุ๋ยสูตร 16-16-8 (10) ปุ๋ยสูตร 16-20-0 (11) ปุ๋ยสูตร 20-20-0 (12) ปุ๋ยสูตร 15-15-15 (13) ปุ๋ยสูตร 16-16-16 (14) ปุ๋ยสูตร 13-13-24 (15) ปุ๋ยอินทรีย์ที่ขึ้นบัญชีนวัตกรรม หรือ ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ที่ได้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนปุ๋ยอินทรีย์ (16) ชีวภัณฑ์ที่ได้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตราย				
กรอบวงเงินงบประมาณ	รวมทั้งสิ้น 29,980.17 ล้านบาท แบ่งเป็น <table border="1" data-bbox="480 1890 1390 2016"> <thead> <tr> <th data-bbox="480 1890 1091 1935">แหล่งเงิน</th><th data-bbox="1091 1890 1390 1935">วงเงิน (ล้านบาท)</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="480 1935 1091 2016">(1) เงินทุน ธ.ก.ส.² สํารองจ่ายการดำเนินงานตามความต้องการโครงการฯ ในส่วนของ 500 บาทต่อไร่</td><td data-bbox="1091 1935 1390 2016">29,518.02</td></tr> </tbody> </table>	แหล่งเงิน	วงเงิน (ล้านบาท)	(1) เงินทุน ธ.ก.ส. ² สํารองจ่ายการดำเนินงานตามความต้องการโครงการฯ ในส่วนของ 500 บาทต่อไร่	29,518.02
แหล่งเงิน	วงเงิน (ล้านบาท)				
(1) เงินทุน ธ.ก.ส. ² สํารองจ่ายการดำเนินงานตามความต้องการโครงการฯ ในส่วนของ 500 บาทต่อไร่	29,518.02				

	ที่รัฐบาลสมทบ โดยจัดสรรงบประมาณชดเชยด้วยอัตราต้นทุนทางการเงินถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ณ สิ้นไตรมาสก่อนหน้า บวกค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ณ สิ้นไตรมาส (ปัจจุบันอัตราร้อยละ 3.62) และบวกต้นทุนเงินตามระยะเวลา	
	(1.1) วงเงินจ่ายสมทบค่าปุ๋ยและชีวภัณฑ์ให้เกษตรกร	28,350.00
	(1.2) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ	1,168.02
	(1.2.1) ค่าชดเชยต้นทุนเงิน	1,026.27
	(1.2.2) ค่าบริหารโครงการ ร้อยละ 2 เป็นเวลา 3 เดือน	141.75
	(2) งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น พ.ศ. 2567 เป็นค่าดำเนินการของ กษ. ในการจัดหาปุ๋ยและชีวภัณฑ์ที่เหมาะสมกับการปลูกข้าว และส่งมอบให้เกษตรกร เช่น ค่าบริหารจัดการปุ๋ยและชีวภัณฑ์ให้เกษตรกร ค่าใช้จ่ายสุ่มตัวอย่างและวิเคราะห์คุณภาพปุ๋ยและชีวภัณฑ์ เป็นต้น ทั้งนี้ กษ. จะดำเนินการขอรับการจัดสรรงบประมาณต่อ สงป. ตามขั้นตอนที่กฎหมายและระเบียบกำหนดต่อไป	462.15
	รวมทั้งสิ้น	29,980.17
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	(1) เกษตรกรผู้ปลูกข้าวประมาณ 4.68 ล้านครัวเรือน สามารถลดต้นทุนการผลิตข้าวได้ร้อยละ 10 ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 และมีอำนาจในการใช้จ่ายภาคครัวเรือนเกษตรกรและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (2) เกษตรกรผู้ปลูกข้าวประมาณ 4.68 ล้านครัวเรือน สามารถเข้าถึงปุ๋ยคุณภาพในราคาถูกลง สำหรับเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว และยกระดับคุณภาพข้าว เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด (3) การใช้จ่ายในการซื้อปัจจัยการผลิต ทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศเกิดการหมุนเวียน และสามารถลดภาระค่าใช้จ่ายของรัฐบาลในการสนับสนุนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวตามโครงการสนับสนุนค่าบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพผลผลิตเกษตรกรผู้ปลูกข้าว (โครงการไร่ละ 1,000 บาท) ได้ถึงปีละ 24,320 ล้านบาท (เมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายประมาณช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกข้าวปีละ 54,300 ล้านบาท - 29,980 ล้านบาท)	

ทั้งนี้ สำนักงานประมาณมีความเห็นว่า สำหรับแหล่งเงินทุนของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) จำนวน 29,518.0200 ล้านบาท ซึ่งเป็นกรอบวงเงินที่รัฐต้องชดเชยค่าใช้จ่ายหรือการสูญเสียรายได้ของหน่วยงานของรัฐ ตามนัยมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 เห็นสมควรให้เป็นไปตามความเห็นของกระทรวงการคลัง โดยคำนึงถึงขอบเขตที่รัฐสามารถรับภาระได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งจะต้องไม่เกินสัดส่วนตามประกาศของคณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ ตามนัยมาตรา 28 โดยมีข้อสังเกตว่าค่าบริหารโครงการ ร้อยละ 2 เป็นเวลา 3 เดือน ที่ผ่านมามีการชดเชยค่าบริหารโครงการในลักษณะดังกล่าว สำหรับค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นและเป็นภาระต่องบประมาณนั้น ให้ ธ.ก.ส. จัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อเสนอขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามผลการดำเนินงานจริง ตามความจำเป็นและเหมาะสมตามขั้นตอนต่อไป อย่างไรก็ตามการชดเชยต้นทุนเงินให้ ธ.ก.ส. ในอัตราชดเชยต้นทุนเงินถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ณ สิ้นไตรมาสก่อนหน้าบวกค่าใช้จ่าย

ดำเนินงาน ณ สิ้นไตรมาสก่อนหน้านั้น ในการดำเนินโครงการตามมาตรการที่ผ่านมา รัฐบาลจะรับภาระชดเชยอัตราต้นทุนเงินให้ ธ.ก.ส. ในอัตราต้นทุนทางการเงินของ ธ.ก.ส. ประจำไตรมาส บวก 1 โดยให้มีการปรับเปลี่ยนอัตราต้นทุนทางการเงินตามอัตราที่แท้จริงทุกไตรมาส ซึ่งยังคงอยู่ในสัดส่วนที่รัฐบาลสามารถรับภาระได้ รวมถึงมีการใช้อัตราต้นทุนทางการเงินดังกล่าวกับมาตรการ/โครงการที่มีลักษณะการดำเนินการรูปแบบเดียวกัน จึงเห็นสมควรให้คงหลักเกณฑ์ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการชดเชยอัตราต้นทุนทางการเงินที่ต้องขอรับชดเชยจากภาครัฐเช่นเดียวกับปีที่ผ่านมา

สำหรับแหล่งเงินในส่วนที่เหลือของโครงการ จำนวน 462.1495 ล้านบาท เป็นค่าดำเนินการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการจัดหาปุ๋ยและชีวภัณฑ์ที่เหมาะสมกับการปลูกข้าวและส่งเสริมให้เกษตรกรที่จะเสนอขอใช้จากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เนื่องจากมีกิจกรรมที่เป็นภารกิจปกติของแต่ละหน่วยงานที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี จึงเห็นควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ หรือโอนเงินจัดสรรหรือเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรร แล้วแต่กรณี ตามระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2562 มาดำเนินการเป็นลำดับแรก ทั้งนี้ หากพิจารณาแล้วยังคงมีความจำเป็นต้องขอใช้งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ขอให้แต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการฯ จัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ และดำเนินการตามระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น พ.ศ. 2562 ตามขั้นตอนต่อไป ตามความเห็นของสำนักงานงบประมาณ

¹ กษ. แจ้งว่า จะดำเนินโครงการฯ โดยใช้ Application “BAAC” ของ ธ.ก.ส.

² หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 คืน ธ.ก.ส. กรณีชำระเกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี ให้ใช้ต้นทุนถัวเฉลี่ยบวกค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน บวกต้นทุนตามระยะเวลา ซึ่งคำนวณจากต้นทุนเงินส่วนเพิ่มการออกพันธบัตรที่ กค. ไม่ค้ำประกันในแต่ละช่วงอายุ ตามที่เกิดขึ้นจริงจากการดำเนินโครงการ และให้นำค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งในการปรับตัวชี้วัดทางการเงินที่เกี่ยวข้องตามบันทึกข้อตกลงประเมินผลการดำเนินงานรัฐวิสาหกิจและแยกบัญชีการดำเนินงานตามโครงการนี้ออกจากการดำเนินงานปกติภายใต้ระบบบัญชีธุรกรรมนโยบายรัฐ (Public Service Account: PSA)

เรื่องที่ 6 : รายงานผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบและเห็นชอบ ดังนี้

1. รับทราบรายงานผลการประเมิน ITA ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566
2. เห็นชอบข้อเสนอแนะระดับนโยบายคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องนำไปประกอบการพิจารณาขับเคลื่อนและยกระดับการประเมิน ITA ในปีต่อไป รวมทั้งให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติรับความเห็นของกระทรวงมหาดไทยและข้อเสนอแนะของสำนักงาน ก.พ.ร. ไปพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย
3. ให้ส่งความเห็นของกระทรวงมหาดไทยและสำนักงาน ก.พ.ร. ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อไป

สาระสำคัญของเรื่อง

คณะกรรมการ ป.ป.ช. รายงานว่า สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ดำเนินการประเมิน ITA ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และได้ประกาศผลการประเมินฯ ให้หน่วยงานภาครัฐที่เข้ารับการประเมินฯ และสาธารณชนได้รับทราบ รวมทั้งจัดทำรายงานผลการประเมินเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาในการประชุมครั้งที่ 31/2567 เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2567 แล้วมีมติเห็นชอบให้เสนอรายงานผลการประเมิน ITA ต่อคณะรัฐมนตรี สาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

1. การประเมิน ITA เป็นเครื่องมือหนึ่งของการยกระดับและพัฒนาหน่วยงานภาครัฐตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. 2566 – 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) โดยในปี 2566-2570 ได้กำหนดค่าเป้าหมายให้หน่วยงานภาครัฐที่เข้าร่วมการประเมินจะต้องมีค่าคะแนน ITA 89 คะแนนขึ้นไป จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน และในส่วนแผนย่อยของแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ได้กำหนดค่าเป้าหมายให้หน่วยงานภาครัฐที่เข้าร่วมการประเมินจะต้องมีค่าคะแนน ITA 85 คะแนนขึ้นไป เป็นจำนวนร้อยละ 100¹ ของหน่วยงานภาครัฐทั้งหมด ซึ่งการประเมินฯ ถือเป็นมาตรการด้านการป้องกันการทุจริตที่จะส่งผลให้หน่วยงานภาครัฐได้มีการปรับปรุง พัฒนา แก้ไขและต่อยอดให้หน่วยงานมีความโปร่งใสและมีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ นอกจากนี้ ยังเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนได้ร่วมสะท้อนความคิดเห็นไปยังหน่วยงานรัฐ ซึ่งจะนำไปสู่การให้บริการที่โปร่งใสเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลต่อไปในอนาคต

2. ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีหน่วยงานภาครัฐที่เข้ารับการประเมิน ITA จำนวน 8,323 หน่วยงานทั่วประเทศ ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศรองรับการประเมิน ITA (Integrity and Transparency Assessment System: ITAS) (ระบบ ITAS) ที่เว็บไซต์ <https://itas.nacc.go.th> ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2566-31 กรกฎาคม 2566 และได้ประกาศผลการประเมินเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2566 โดยครอบคลุมทุกประเภทของหน่วยงานภาครัฐทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ องค์การอิสระ และ อปท. มีประชาชนที่เคยติดต่อรับบริการจากหน่วยงานภาครัฐและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน ITA จำนวน 1,006,246 คน ทั้งนี้ มีเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ITA ตัวชี้วัด และระดับผลการประเมิน ITA ดังนี้

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน (3 เครื่องมือ) และตัวชี้วัด (10 ตัวชี้วัด) สรุปได้ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน	ตัวชี้วัด
(1) แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (บุคลากรในหน่วยงานภาครัฐ) (Internal Integrity and Transparency Assessment: IIT)	ตัวชี้วัดที่ 1 การปฏิบัติหน้าที่ เป็นการประเมินการปฏิบัติงานโดยยึดหลักตามมาตรฐาน มีความโปร่งใส เป็นไปตามขั้นตอนและระยะเวลา ที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด ตัวชี้วัดที่ 2 การใช้งบประมาณ เป็นการประเมินการใช้จ่ายเงินงบประมาณของหน่วยงานอย่างคุ้มค่า ตามวัตถุประสงค์ ตัวชี้วัดที่ 3 การใช้อำนาจ เป็นการประเมินการใช้อำนาจของผู้บังคับบัญชาที่เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ ตัวชี้วัดที่ 4 การใช้ทรัพย์สินของราชการ เป็นการประเมินพฤติกรรมของบุคลากรในการใช้ทรัพย์สินของราชการซึ่งหน่วยงานจะต้องมีการกำหนดแนวทางกำกับดูแล/ตรวจสอบการใช้ทรัพย์สินของทางราชการอย่างถูกต้อง เพื่อป้องกันมิให้มีการนำทรัพย์สินของราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว ตัวชี้วัดที่ 5 การแก้ไขปัญหาการทุจริต เป็นการประเมินเกี่ยวกับการให้ความสำคัญของผู้บริหารสูงสุดในการต่อต้านการทุจริตอย่างจริงจังและมีการนำผลการประเมิน ITA ไปปรับปรุงการทำงาน ส่งเสริมการให้ข้อมูล เบาะแส หรือร้องเรียนการทุจริต รวมทั้งตรวจสอบและลงโทษอย่างจริงจังกับการกระทำความผิด
(2) แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (ผู้รับบริการหรือผู้ติดต่อหน่วยงานภาครัฐ) (External Integrity and Transparency Assessment: EIT)	ตัวชี้วัดที่ 6 คุณภาพการดำเนินงาน เป็นการประเมินเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เป็นไปตามมาตรฐาน ขั้นตอนและระยะเวลาที่กำหนด โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนและส่วนรวมเป็นหลัก ไม่มีการเลือกปฏิบัติ

	ตัวชี้วัดที่ 7 ประสิทธิภาพการสื่อสาร เป็นการประเมินเกี่ยวกับการเผยแพร่ข้อมูลของหน่วยงานในเรื่องต่าง ๆ ต่อสาธารณชนผ่านช่องทางที่หลากหลาย และเข้าถึงได้ง่าย รวมทั้งจัดให้มีช่องทางรับความคิดเห็นของผู้รับบริการ ผู้มาติดต่อ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตัวชี้วัดที่ 8 การปรับปรุงระบบการทำงาน เป็นการประเมินเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการทำงานของหน่วยงานให้สะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น รวมถึงการเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกได้เข้าไปมีส่วนร่วม ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้มีความโปร่งใสมากยิ่งขึ้น
(3) การเปิดเผยข้อมูลทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน (ตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ) (Open Data Integrity and Transparency Assessment: OIT)	ตัวชี้วัดที่ 9 การเปิดเผยข้อมูล เป็นการประเมินการเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ ของหน่วยงาน ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐาน การบริหารงาน การจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล และการส่งเสริมความโปร่งใส ในหน่วยงานบนเว็บไซต์ของหน่วยงานเพื่อให้สาธารณชนได้รับทราบ ตัวชี้วัดที่ 10 การป้องกันการทุจริต เป็นการประเมินการเผยแพร่ข้อมูลการดำเนินงานบนเว็บไซต์ของหน่วยงานให้สาธารณชนได้รับทราบเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริตและมาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใส

2.2 ระดับผลการประเมิน ITA (Rating Score) ดังนี้

คะแนน	เงื่อนไข	ระดับ
95.00-100	เครื่องมือการประเมิน คือ IIT, EIT ส่วนที่ 1, EIT ส่วนที่ 2, OIT จะต้องมียกคะแนนทุกเครื่องมือ 95 คะแนนขึ้นไป	ผ่านดีเยี่ยม
85.00 ขึ้นไป	เครื่องมือการประเมิน คือ IIT, EIT ส่วนที่ 1, EIT ส่วนที่ 2, OIT จะต้องมียกคะแนนทุกเครื่องมือ 85 คะแนนขึ้นไป	ผ่านดี
85.00 ขึ้นไป	เครื่องมือการประเมิน คือ IIT, EIT ส่วนที่ 1, EIT ส่วนที่ 2, OIT เครื่องมือใดเครื่องมือหนึ่งมีผลคะแนนน้อยกว่า 85 คะแนน	ผ่าน
70.00-84.99	ไม่มีเงื่อนไข	ต้องปรับปรุง
0-69.99	ไม่มีเงื่อนไข	ต้องปรับปรุงโดยด่วน

3. สรุปการประเมิน ITA ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

3.1 ผลการประเมิน ITA ในภาพรวมระดับประเทศ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 90.19 คะแนน สูงกว่าปีที่ผ่านมา 2.62 คะแนน มีจำนวนหน่วยงานภาครัฐที่มีผลการประเมิน ITA ผ่านค่าเป้าหมายตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติฯ จำนวน 6,737 หน่วยงาน หรือคิดเป็นร้อยละ 80.94 (จาก 8,323 หน่วยงาน) (สูงกว่าปีที่ผ่านมาร้อยละ 10.42) แต่ยังไม่สามารถบรรลุค่าเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ได้ (ร้อยละ 100) โดยมีผลการจัดระดับผลการประเมิน ดังนี้

ระดับ	จำนวน (หน่วยงาน)	ร้อยละ
ผ่านดีเยี่ยม	674	8.10
ผ่านดี	2,550	30.64
ผ่าน	3,513	42.21
ต้องปรับปรุง	1,389	16.69
ต้องปรับปรุงโดยด่วน	197	2.37
รวม	8,323	100.00

ทั้งนี้ มีหน่วยงานภาครัฐที่มีผลการประเมิน ITA ไม่ผ่านค่าเป้าหมายตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติฯ ซึ่งมีผลการประเมิน ITA อยู่ในระดับต้องปรับปรุงและต้องปรับปรุงโดยด่วนจำนวน 1,586 หน่วยงาน หรือคิดเป็นร้อยละ 19.06 โดยหน่วยงานดังกล่าวส่วนใหญ่มีผลคะแนนของตัวชี้วัดที่ 8 การปรับปรุงระบบการทำงาน ตัวชี้วัดที่ 9 การเปิดเผยข้อมูล ตัวชี้วัดที่ 10 การป้องกันการทุจริต ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย²

3.2 ผลการประเมิน ITA ตามตัวชี้วัด พบว่า ทั้ง 10 ตัวชี้วัด มีค่าคะแนนผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติฯ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยตัวชี้วัดที่มีค่าคะแนนมากที่สุด คือ ตัวชี้วัดที่ 1 การปฏิบัติหน้าที่ มีคะแนน ITA อยู่ที่ 96.42 คะแนน และตัวชี้วัดที่มีค่าคะแนนน้อยที่สุด คือ ตัวชี้วัดที่ 8 การปรับปรุงระบบการทำงาน มีคะแนน ITA อยู่ที่ 87.17 คะแนน

3.3 ผลการประเมิน ITA ตามประเภทหน่วยงาน แบ่งออกเป็น 17 ประเภท โดยมีหน่วยงานภาครัฐ 6 ประเภท ที่มีหน่วยงานภายในทั้งหมดที่มีค่าคะแนน ITA ผ่านตามค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติฯ ได้แก่ หน่วยงานของรัฐสภา หน่วยงานของศาล หน่วยงานของอัยการ หน่วยงานของรัฐอื่น ๆ จังหวัด และ อปท. รูปแบบพิเศษ ทั้งนี้ แม้ว่าจะยังมีหน่วยงานในแต่ละประเภทไม่ผ่านค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติฯ แต่ในภาพรวมพบว่าหน่วยงานส่วนใหญ่มีพัฒนาการสูงขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา สรุปได้ ดังนี้

ประเภทหน่วยงาน	จำนวน หน่วยงาน	คะแนนเฉลี่ย ปีงบประมาณ พ.ศ.		พัฒนาการ	ร้อยละที่ผ่าน
		2566	2565		
(1) หน่วยงานของรัฐสภา	3	94.49	95.55	-1.06	100.00
(2) หน่วยงานของศาล	3	95.77	90.06	+5.71	100.00
(3) หน่วยงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ	5	88.89	86.81	+2.08	80.00
(4) หน่วยงานของอัยการ	1	94.42	92.40	+2.02	100.00
(5) ส่วนราชการระดับกรม	159	89.90	90.51	-0.61	86.79
(6) องค์การมหาชน	59	87.01	91.90	-4.89	76.27
(7) รัฐวิสาหกิจ	51	93.22	92.85	+0.37	92.16
(8) หน่วยงานของรัฐอื่น ๆ	17	92.67	91.31	+1.36	100.00
(9) กองทุน	12	86.76	89.54	-2.78	83.33
(10) สถาบันอุดมศึกษา	87	86.95	87.99	-1.04	68.97
(11) จังหวัด	76	93.72	93.01	+0.71	100.00
(12) องค์การบริหารส่วนจังหวัด	76	94.63	93.29	+1.34	97.37
(13) เทศบาลนคร	30	92.09	88.69	+3.40	93.33
(14) เทศบาลเมือง	195	91.23	89.30	+1.93	82.05
(15) เทศบาลตำบล	2,247	90.16	87.80	+2.36	81.13
(16) องค์การบริหารส่วนตำบล	5,300	90.11	87.04	+3.07	80.11
(17) อปท. รูปแบบพิเศษ	2	93.96	83.13	+10.83	100.00

หมายเหตุ : * แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ฯ กำหนดค่าเป้าหมายให้หน่วยงานภาครัฐ จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 100 (ทุกหน่วยงาน) ต้องมีค่าคะแนน 85 คะแนนขึ้นไป

ทั้งนี้ มีหน่วยงานที่มีผลการประเมินสูงสุดในประเภทต่าง ๆ เช่น (1) ประเภทหน่วยงานของรัฐบาล สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 97.43 คะแนน (2) ประเภทหน่วยงานของศาล สำนักงานศาลปกครองมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 97.74 คะแนน (3) ประเภทจังหวัด จังหวัดแพร่ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 99.72 คะแนน

4. การอภิปรายผลการประเมิน ITA เช่น (1) การประเมิน ITA เป็นเพียงการประเมินมาตรฐานการดำเนินงานในขั้นต่ำ เนื่องจากยังมีข้อจำกัดในแง่ขอบเขตการศึกษาและข้อจำกัดในแง่กระบวนการศึกษาเชิงลึก (เช่น ไม่ครอบคลุมผู้บริหารในระดับรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการบริหารในฐานะผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน แต่ประเมินหน่วยงานระดับปฏิบัติหรือหน่วยงานธุรการที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลเท่านั้น มีข้อจำกัดด้านการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น) (2) รูปแบบของปัญหาการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (แบบวัด OIT) ยังคงเดิม กล่าวคือหน่วยงานที่มีความเข้าใจคลาดเคลื่อนในการเปิดเผยข้อมูลที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด จึงส่งผลให้หน่วยงานไม่ได้คะแนนในแต่ละข้อคำถาม

5. ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีข้อเสนอแนะเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ประกอบการขับเคลื่อนและยกระดับการประเมิน ITA ในปีต่อไป ดังนี้

ประเด็นข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ป.ป.ช.	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
(1) ควรสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลและมาตรฐานการประเมินที่กำหนด โดยควรให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของ อปท. เป็นพิเศษ โดยเน้นไปที่หน่วยงานที่มีผลการประเมินในระดับต้องปรับปรุงเป็นหลัก (มีหน่วยงานที่ต้องปรับปรุง 1,389 แห่ง และหน่วยงานที่ต้องปรับปรุงโดยด่วน 197 แห่ง)	ผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้บริหาร อปท.
(2) ควรกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการยกระดับค่าคะแนนการประเมิน ITA และกำกับติดตามกระบวนการประเมิน ITA ภายในจังหวัดอย่างเป็นระบบ รวมถึงกำหนดผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน ทั้งในระดับจังหวัดและรายหน่วยงาน โดยครอบคลุมประเด็น ดังนี้ (2.1) การชักจูงความเข้าใจเกี่ยวกับระยะเวลาและขั้นตอนการประเมิน (2.2) การกำหนดกรอบระยะเวลาดำเนินการ วิธีการกำกับติดตามภายในจังหวัด/หน่วยงาน (2.3) การกำกับติดตามการนำเข้าสู่ข้อมูลในระบบ ITAS การตอบแบบวัด IIT EIT และ OIT ให้ครบถ้วนตามขั้นตอนและระยะเวลาที่กำหนด (2.4) การตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลในแต่ละขั้นตอนการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยเฉพาะการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (2.5) การกำกับติดตามปัญหาอุปสรรคตลอดระยะเวลาการประเมิน	คณะกรรมการการผลักดันการดำเนินงานตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบจังหวัด
(3) ควรมีบทบาทในการกำกับติดตามการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน ITA ตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมาและรายงานผลการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีไปยังปลัดกระทรวงหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรับทราบถึงสถานะความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกำหนดแนวทางการสนับสนุนหรือให้ความช่วยเหลือในการดำเนินงานตามประเด็นที่ควรมุ่งเน้นต่อไป	ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตกระทรวงหรือเทียบเท่า
(4) ควรมีการกำหนดในการประเมิน ITA เป็นตัวชี้วัดการปฏิบัติราชการของผู้บริหารที่ได้รับมอบหมายและผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องด้วย เนื่องจากปัญหาการประเมิน ITA ของหน่วยงานส่วนใหญ่เป็นปัญหาเชิงระบบ	ผู้บริหารสูงสุดของทุกหน่วยงาน

ภายในหน่วยงาน เช่น กระบวนการที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์การประเมินการมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบการประเมินเป็นผู้ดำเนินการเพียงคนเดียว เมื่อเกิดการโยกย้ายบุคลากรส่งผลให้ทั้งฐานข้อมูลและการบริหารจัดการต้องนับหนึ่งไปทุกปี ทั้งนี้ การกำหนดตัวชี้วัดที่มีความครอบคลุมชัดเจนทุกระดับจะช่วยให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญ อีกทั้งเป็นการผลักดันและสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาการดำเนินงานและการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐให้มีความโปร่งใส เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล และเป็นการผลักดันให้ ทุกหน่วยงานดำเนินงานให้บรรลุตามค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติฯ	
---	--

¹คณะรัฐมนตรีได้มีมติ (17 มกราคม 2566) เห็นชอบแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ 2566 -2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) โดยมีสาระสำคัญเป็นการปรับแก้เป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนย่อยการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบให้มีความท้าทายยิ่งขึ้น ซึ่งเดิมกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐที่เข้าร่วมการประเมินฯ ในปี 2566 จะต้องมียุทธศาสตร์การประเมินผ่านเกณฑ์ 85 คะแนน “จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 84” เป็น “จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 100” ในปี 2566 -2570

²ข้อมูลจากการประสานสำนักงาน ป.ป.ช. เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2567
